

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29.03.1971, sp. zn. 11 Tz 17/71, ECLI:CZ:NS:1971:11.TZ.17.1971.1

Číslo: 65/1971

Právní věta: Jedním ze základních předpokladů pro spravedlivé rozhodnutí soudu v trestním řízení proti mladistvému je všestranná znalost jeho osoby. Důkladné objasnění stupně rozumového a mravního vývoje mladistvého (§ 292 tr. ř.) je důležité nejen pro volbu prostředků vhodných pro jeho nápravu, nýbrž i pro zjištění, zda nejde o čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je malý a za nějž proto mladistvý není trestně odpovědný (§ 75 tr. zák.).

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 29.03.1971

Spisová značka: 11 Tz 17/71

Číslo rozhodnutí: 65

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Mladiství, Řízení proti mladistvým

Předpisy: 140/1961 Sb. § 75 141/1961 Sb. § 292 150/1969 Sb. § 3 odst. 1

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 65/1971 sb. rozh.

Jedním ze základních předpokladů pro spravedlivé rozhodnutí soudu v trestním řízení proti mladistvému je všestranná znalost jeho osoby. Důkladné objasnění stupně rozumového a mravního vývoje mladistvého (§ 292 tr. ř.) je důležité nejen pro volbu prostředků vhodných pro jeho nápravu, nýbrž i pro zjištění, zda nejde o čin, jehož stupeň nebezpečnosti pro společnost je malý a za nějž proto mladistvý není trestně odpovědný (§ 75 tr. zák.).

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 29. 3. 1971 sp. zn. [11 Tz 17/71](#).)

Usnesením obvodního soudu pro Prahu 6 ze 14. srpna 1970 sp. zn. Ta 105/70 bylo podle § 314d, § 314c odst. 1 písm. c) tr. ř. z důvodu uvedeného v ustanovení § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. zastaveno trestní stíhání mladistvého J. H. pro přečin proti majetku v socialistickém a osobním vlastnictví podle § 3 odst. 1 písm. a) zák. č. 150/1969 Sb., který měl spáchat tak, že 7. května 1970 v ranních hodinách odcizil v Praze 6 v ulici U III. baterie 23 ze suterénního bytu přední a zadní kolo z jízdního kola, zvonek, stopku, šroubovák a další nářadí, vše v ceně asi 500 Kčs ke škodě L. B. a v noci z 29. dubna na 30. dubna 1970 odcizil v Praze 6 v ulici U III. baterie 12 ze zahrádky asi 70 kusů narcisů, čímž

způsobil dr. M. N. škodu ve výši 200 Kčs.

Toto usnesení obvodního soudu pro Prahu 6 napadl stížností obvodní prokurátor, který však ji vzal zpět 21. srpna 1970. Usnesením předsedy senátu městského soudu v Praze z 26. srpna 1970 sp. zn. 5 To 97/70 bylo zpětvzetí stížnosti vzato na vědomí.

Usnesení obvodního soudu pro Prahu 6 ze 14. srpna 1970 sp. zn. Ta 105/70 nabylo právní moci 21. srpna 1970.

Ministr spravedlnosti ČSR podal proti tomuto usnesení obvodního soudu pro Prahu 6 ve lhůtě šesti měsíců od jeho právní moci, jak uvádí ustanovení § 272 tr. ř., stížnost pro porušení zákona. Uvádí v ní, že obvodní soud pro Prahu 6 pochybil, jestliže zastavil trestní stíhání mladistvého J. H., aniž úplně zjistil a všestranně zhodnotil všechny okolnosti významné pro správné rozhodnutí věci, zejména stupeň přičetnosti mladistvého H. a dále skutečný rozsah a výši škody. Podle námitek stížnosti pro porušení zákona obvodní soud pro Prahu 6 vycházel z domněnky důkazy nepodložené, že mladistvý H. spáchal činy ve stavu výrazně zmenšené přičetnosti, pokud vůbec je osobou trestně odpovědnou. Obvodní soud pro Prahu 6 porušil tímto vadným postupem zákon. Ministr spravedlnosti ČSR navrhl v závěru stížnosti pro porušení zákona, aby Nejvyšší soud ČSR vyslovil vytýkané porušení zákona, zrušil napadené usnesení a dále postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud ČSR na podkladě této stížnosti pro porušení zákona napadené usnesení zrušil a samosoudci obvodního soudu pro Prahu 6 přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Obvodní soud pro Prahu 6 odůvodnil své rozhodnutí o zastavení trestního stíhání v podstatě dvěma základními skutečnostmi, a to duševním stavem mladistvého H. a malým rozsahem vzniklé škody. Podle názoru obvodního soudu pro Prahu 6 duševní stav mladistvého H. není normální a v případě jeho zkoumání dvěma znalci z oboru psychiatrie činy mladistvého H. musely by být posouzeny nejméně jako spáchané ve stavu výrazně zmenšené přičetnosti, pokud by byl vůbec uznán za osobu trestně odpovědnou. Na malý stupeň nebezpečnosti činů mladistvého H. pro společnost usuzoval obvodní soud pro Prahu 6 dále z nízké hodnoty odcizených věcí a z okolností charakterizujících osobu mladistvého H. a pohnutku činu, že totiž je duševně zaostalý a činy spáchal před dovršením věku sedmnácti let.

Tato zjištění obvodního soudu pro Prahu 6 o osobě mladistvého H., zejména o stupni jeho duševní zaostalosti a přičetnosti, nemají náležitou oporu ve vykonaných důkazech.

Jedním ze základních předpokladů pro spravedlivé rozhodnutí soudu v trestním řízení proti mladistvému je všestranná znalost jeho osoby. Tento požadavek je zakotven v ustanovení § 292 tr. ř., podle něhož v řízení proti mladistvému musí soud co nejdůkladněji zjistit mimo jiné též stupeň rozumového a mravního vývoje mladistvého.

V řízení před obvodním soudem pro Prahu 6 nebyla objasněna jedna z rozhodujících okolností, a to osoba mladistvého H. a výsledky provedené dokazování neumožňovaly spolehlivý závěr zejména o stupni rozumového a mravního vývoje mladistvého a v důsledku toho i o stupni jeho přičetnosti. Obvodní soud pro Prahu 6 vycházel ve zkoumaném směru toliko ze zprávy Ústavu sociální péče hl. m. Prahy pro mládež - Lochovice, okr. Beroun, z 31. července 1970, z níž mohl zjistit při objasňování zmíněných otázek v podstatě jen to, že mladistvý H. byl svěřen do péče uvedeného ústavu pro mentální postižení (debilitu). Tento údaj zmíněného sociálního ústavu spolu s pozorováním chování mladistvého v průběhu hlavního líčení nemohl vytvořit dostačující podklad pro zjištění míry přičetnosti mladistvého H. Obvodní soud pro Prahu 6 měl za uvedené důkazní situace nařídít

vyšetření duševního stavu mladistvého H. dvěma znalci z oboru psychiatrie, jak to požaduje stížnost pro porušení zákona podaná ministrem spravedlnosti ČSR. Pro správné a úplné zjištění poměrů mladistvého a objasnění stupně jeho rozumového a mravního vývoje, jak to požaduje ustanovení § 292 tr. ř., bylo zapotřebí opatřit dále podrobnou zprávu o poměrech mladistvého H. od Ústavu sociální péče hl. m. Prahy pro mládež Lochovice, okr. Beroun, vyžádat od tohoto ústavu zdravotnické dokumentační materiály k osobě mladistvého H. a provést v hlavním líčení důkaz jejich přečtením. Teprve po provedení těchto důkazů mohl obvodní soud pro Prahu 6 posoudit, jaký je stupeň rozumového a mravního vývoje mladistvého a jaký je dále stupeň jeho přičetnosti.

Obvodní soud pro Prahu 6 pochybil i tím, že neprovedl dokazování v potřebném rozsahu k objasnění výše a rozsahu škody způsobené útoky mladistvého na majetek L. B. a dr. M. N. Obvodní soud pro Prahu 6 neodstranil především rozpory mezi tvrzením mladistvého H. a poškozeného dr. M. N. o počtu odcizených narcisů; neověřoval také obhajobu mladistvého o dalších pachatelích krádeží předmětných narcisů v kritické době. Obvodní soud pro Prahu 6 vycházel nesprávně při objasňování zmíněných otázek toliko z výpovědi mladistvého H. v hlavním líčení a dále z obsahu dopisu poškozeného dr. M. N. ze 6. srpna 1970, aniž provedl v hlavním líčení důkaz jeho výsledkem v procesním postavení svědka. Také závěr o hodnotě věcí odcizených z majetku L. B., stanovené částkou asi 500 Kčs, nemá oporu v provedených důkazech a obvodní soud měl opatřit a provést potřebné důkazy, aby na jejich podkladě mohl spolehlivě zjistit alespoň nejnižší, bezpečně prokázanou cenu předmětných věcí v době jejich odcizení.

Z uvedeného plyne, že obvodní soud pro Prahu 6 neprovedl všechny potřebné důkazy ke zjištění skutečného stavu věci a rozhodl o zastavení trestního stíhání mladistvého H., aniž úplně zjistil všechny okolnosti významné pro správné rozhodnutí. Obvodní soud pro Prahu 6 porušil tímto vadným postupem při zjišťování skutečného stavu věci zákon v ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. ve prospěch mladistvého J. H.